

TISKOVÁ ZPRÁVA

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.**

Jilská 1, Praha 1

Tel./fax: 286 840 129

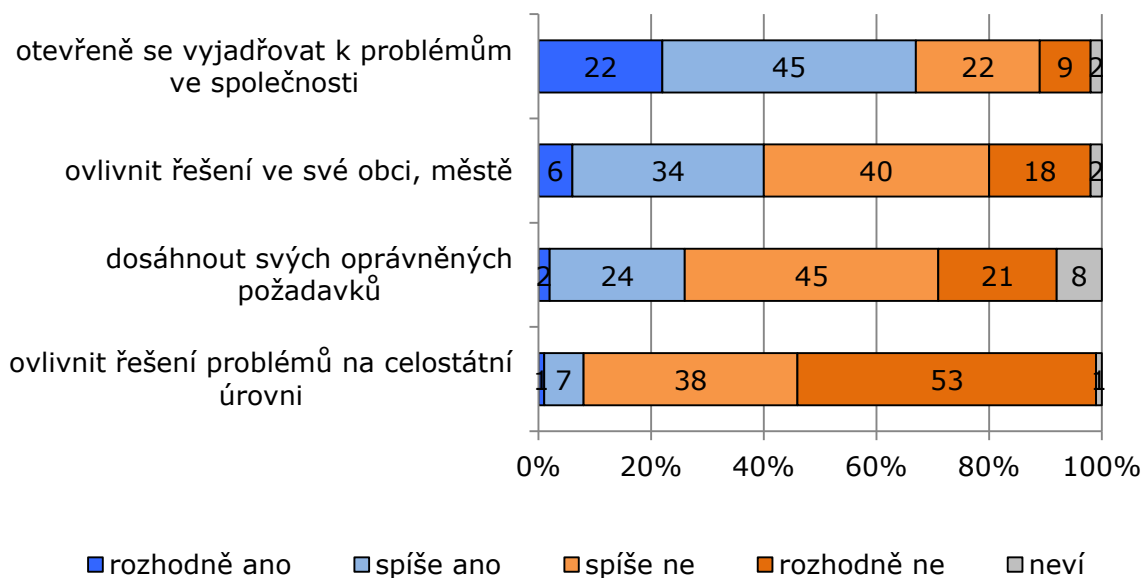
E-mail: nadezda.cadova@soc.cas.cz

Možnost ovlivnit veřejnou sféru a legislativní proces – únor 2014

Technické parametry

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost, v 14-02</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>CVVM, Sociologický ústav AV ČR, v. v. i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v. v. i.</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>3. – 10. 2. 2014</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1081</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>PD.3, PD.34</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>14. března 2014</i>
<i>Zpracoval:</i>	<i>Jana Marešová, Naděžda Čadová</i>

V únorovém šetření Centrum pro výzkum veřejného mínění SOÚ AV ČR, v.v.i. zjišťoval, jaké jsou podle občanů možnosti ovlivňovat veřejné dění a také názor na účinnost některých aktivit, které občané vyvíjejí za účelem změny zákona.

Graf 1: Možnost občanů ovlivňovat veřejnou sféru (v %)¹

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., *Naše společnost 3. – 10. 2. 2014*, 1081 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

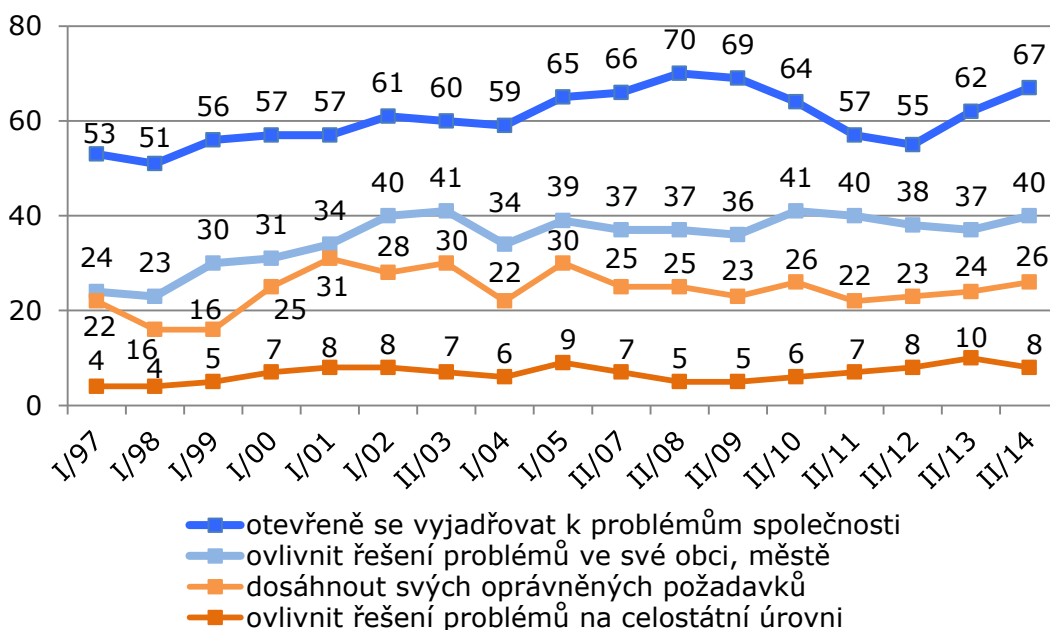
Z výsledků je patrné, že většina populace (67 %) se ztotožňuje s názorem, že má možnost se otevřeně vyjadřovat k problémům ve společnosti. Opačný názor zastává třetina občanů (31 %). Již méně Čechů si myslí, že mohou ovlivnit řešení ve své obci, městě (40 %) či dosáhnout svých oprávněných požadavků (26 %) a jen necelá desetina obyvatel (8 %) věří, že mohou ovlivnit řešení problémů na celostátní úrovni. V těchto případech převládá nedůvěra k možnosti vlastního ovlivnění – podíl součtu odpovědí „spíše ne“ a „rozhodně ne“ byl nadpoloviční. U možnosti ovlivnit řešení problémů na celostátní úrovni tento postoj zaujalo 91 % populace, přičemž odpověď „rozhodně ne“ zvolilo 53 % dotázaných.

Optimističtější ve všech ohledech jsou lidé s dobrou životní úrovní, lidé hlásící se k pravici, konkrétně příznivci ODS a TOP 09, absolventi vysokých škol, vyšší odborní zaměstnanci a vedoucí pracovníci. K možnosti ovlivnění řešení problémů ve své obci se příznivěji vyjadřovali také lidé z vesnic do dvou tisíc obyvatel. Skeptičtějšími jsou ve vyšší míře lidé se špatnou životní úrovní, lidé hlásící se

¹ Znění otázky: „Řekl byste, že v dnešní době lidé, jako jste Vy, a) mají možnost otevřeně se vyjadřovat k problémům a nedostatkům ve společnosti, b) mohou ovlivnit řešení problémů ve své obci, městě, c) mohou ovlivnit řešení problémů na celostátní úrovni, d) mohou dosáhnout svých oprávněných požadavků.“ Varianty odpovědí: rozhodně ano; spíše ano; spíše ne; rozhodně ne.

k levici, voliči KSČM, lidé se základním vzděláním, nezaměstnaní a nekvalifikovaní dělníci.

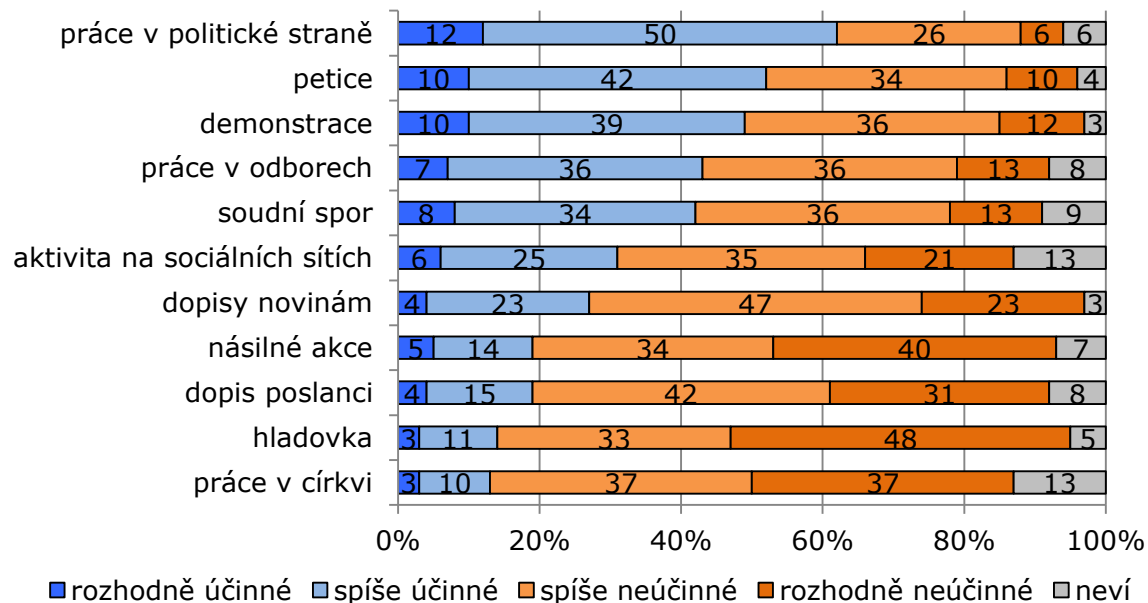
Graf 2: Možnosti občanů ovlivňovat veřejnou sféru v časovém srovnání (v %)

Pozn.: Uveden podíl součtu odpovědí „rozhodně ano“ a „spíše ano“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 3. – 10. 2. 2014, 1081 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

V dlouhodobějším časovém horizontu došlo k nárůstu počtu kladných odpovědí u všech zkoumaných položek, přičemž větší dynamiku v průběhu sledovaného období vykazuje pouze možnost otevřeně se vyjadřovat k problémům společnosti – kdy v letech 2011 a 2012 došlo k výraznějšímu poklesu kladných odpovědí. V porovnání s předchozím rokem se zvýšil počet občanů, kteří se domnívají, že mají možnost se otevřeně vyjadřovat k problémům společnosti (o 5 procentních bodů), u ostatních položek ke změně názoru nedošlo.

Graf 3: Účinnost aktivit občanů s účelem změny zákona (v %)²

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., *Naše společnost 3. – 10. 2. 2014, 1081 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.*

Dle veřejnosti je nejúčinnější aktivitou, skrze kterou se občané snaží ovlivnit legislativní proces, práce v politické straně (62 %). Nesouhlas s účinností takové aktivity vyjádřila třetina Čechů (32 %). Více jak polovina obyvatel (52 %) nahlíží pozitivně také na petice. S tímto názorem vyjádřilo nesouhlas 44 % občanů. Ostatní položky v podílu součtu odpovědí „rozhodně účinné“ a „spíše účinné“ nedosahují nadpoloviční většiny, avšak ještě příznivě jsou z hlediska účinnosti hodnoceny demonstrace (49 %), práce v odborech (43 %) a soudní spor (42 %). Třetina dotázaných (31 %) označila za účinnou také aktivitu na sociálních sítích. Nejméně je dle české veřejnosti účinná práce v církvi (13 %) a hladovka (14 %). Za neúčinné jsou nejčastěji považovány hladovka (81 %), dopisy novinám (74 %) a práce v církvi (74 %). Tři čtvrtiny dotázaných považuje za neúčinné také násilné akce (74 %) a dopis poslanci (73 %).

² Znění otázky: „Zde jsou některé aktivity, které občané většinou dělají, aby změnili zákon. Jak účinné podle Vás jsou: a) dopisy novinám, b) práce v politické straně, c) práce v odborech, d) práce v církvi, e) soudní spor, f) demonstrace, g) dopis poslanci, h) násilné akce, i) petice, j) hladovka, h) aktivita na sociálních sítích?“ Varianty odpovědí: rozhodně účinné; spíše účinné; spíše neúčinné; rozhodně neúčinné; neví.

Tabulka 1: Účinnost aktivit občanů s účelem změny zákona v časovém srovnání (v %)

	VI/03	II/07	II/08	II/09	II/10	II/11	II/13	II/14
práce v politické straně	60/30	60/30	63/29	65/27	61/31	59/33	54/39	62/32
petice	x	x	x	44/51	47/48	39/56	41/54	52/44
demonstrace	47/46	48/46	45/51	49/46	48/47	43/53	37/59	49/48
práce v odborech	48/41	44/43	42/46	45/44	42/49	42/50	39/52	43/49
soudní spor	40/47	46/40	42/46	39/45	41/47	39/51	37/53	42/49
aktivita na sociálních sítích	x	x	x	x	x	x	x	31/56
dopisy novinám	31/64	31/63	24/71	24/71	26/70	27/69	27/67	27/70
násilné akce	12/75	14/74	13/75	14/76	16/75	15/75	15/76	19/74
dopis poslanci	26/63	21/65	18/73	20/71	19/73	15/78	16/75	19/73
hladovka	x	x	x	11/80	12/80	7/81	10/81	14/81
práce v církvi	18/67	12/71	11/77	10/74	11/76	8/79	9/76	13/74

Pozn.: Uveden podíl součtu odpovědí „rozhodně účinné“ a „spíše účinné“ a součtu odpovědí „rozhodně neúčinné“ a „spíše neúčinné“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 3. – 10. 2. 2014, 1081 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

V Tabulce 1 je zobrazen dlouhodobý pohled na účinnost jednotlivých metod, kterými se občané snaží ovlivnit legislativní proces.

Od roku 2003 došlo k poklesu počtu občanů, kteří přikládají význam dopisům novinám (o 4 procentní body) a poslancům (o 7 procentních bodů), práci v církvi (o 5 procentních bodů) a práci v odborech (o 5 procentních bodů). Významněji se navýšilo zastoupení populace, která je přesvědčena o účinnosti násilných akcí (o 7 procentních bodů). V meziročním srovnání s výjimkou položky dopisy novinám vzrostla podpora u všech aktivit. Tento trend se projevil zejména u práce v politické straně (nárůst o 8 procentních bodů), petice (o 11 procentních bodů) a demonstrace (o 12 procentních bodů).